

PSYCHO

ROBERT BLOCH

1

KDYŽ NORMAN BATES zaslechl ten zvuk, prolétl jím úlek.

Znělo to, jako kdyby někdo t'ukal na okenní sklo.

Spěšně zvedl pohled, zpola připravený vstát, zatímco kniha mu současně sjela z rukou do rozložitého klína. Pak si ale uvědomil, že za oním zvukem je pouze déšť. Kapky vody, bubnující pozdě odpoledne do okna v salonu.

Norman si až dosud nevšiml, že se dává do deště. A nepostřehl ani, že už nadešel soumrak. Nyní se však již v salonu rozhostilo šero, a tak se ještě předtím, než se znovu pohroužil do čtení, natáhl po vypínači lampy.

Byla to jedna z těch staromódních stolních lamp, s ozdobným skleněným stínidlem lemovaným štrápci s kousky křišťálů. Matka ji měla tak dávno, jak si jen pamatoval, a odmítala se jí zbavit. Norman ale vlastně nic nenamítal. Prožil v tomto domě celých čtyřicet let svého života a skutečnost, že je stále obklopen známými věcmi, mu připadala příjemná a uklidňující současně. Všechno zde bylo dokonale uspořádané a mělo své místo. Což ovšem platilo pouze tady,

uvnitř domu. Tam venku docházelo neustále k jakým-
si změnám, přičemž většina z nich představovala po-
tenciální hrozby. Co kdyby se kupříkladu vypravil
dnes odpoledne na procházku? Ve chvíli, kdy se roz-
přelo, by se mohl docela dobře nacházet na některé
opuštěné vedlejší cestě či snad dokonce až kdesi
v močálech. A co by si asi tak počal pak? Promokl
by na kůži a potmě by musel klopýtat domů. Z tako-
vé zimy by mohl mít i smrt. A kromě toho... Kdo by
vůbec toužil po tom, aby se ve tmě trmácel kdesi ven-
ku? Tady v salonu, pod lampou a ve společnosti dob-
ré knihy bylo mnohem příjemněji.

Světlo lampy nyní ozařovalo jeho kyprou tvář. Od-
ráželo se od brýlí bez obrouček a zalávalo růžovouč-
kou kůži na hlavě, pod řídnoucími pískově žlutými
vlasy, když znovu sklonil hlavu k četbě.

Jednalo se o vskutku poutavou knihu a nebylo divu,
že si nevšiml, jak rychle ubíhá čas. *Říše Inků* od Vic-
tora W. von Hagen. Norman dosud nikdy nenarazil
na takovou záplavu fascinujících informací. Tak třeba
popis obřadu *kačua* neboli vítězného tance, při němž
bojovníci vytvořili velký kruh, načež se dali do pohy-
bu a kroutili se jako had. Četl:

K bubnování se obvykle používalo to, co předtím bý-
valo tělem nepřítele. Kůže z něj byla stažena a žalu-
dek napnutý, aby vytvořil buben. Celé tělo pak fun-
govalo jako rezonátor, zatímco zvuk úderů vycházel
z otevřených úst. Možná poněkud bizarní, nicméně
účinné.*

Norman se pousmál a na okamžik si vychutnával
příjemné zamrazení v zádech. *Bizarní, nicméně účin-*

* *Přetištěno se souhlasem autora.*

né – nepochybně to právě takové *bylo*! Představoval si, jaké to je, stahovat člověka z kůže. Pravděpodobně zaživa. A pak napnout jeho žaludek, aby se dal použít jako buben! Jakpak to asi všechno dělali, aby zamezili rozkladu masa na mrtvém těle? A jakou mentalitu museli ti lidé mít, aby je cosi podobného především vůbec kdy napadlo?

Nebyla to právě nejvábnější představa na světě, ale když Norman přivřel oči, viděl celý ten výjev před sebou skoro jako ve skutečnosti. Zástup pomalovaných nahých válečnicků krouticích se a svíjejících se jako jeden muž pod sluncem spalovanou krutou oblohou. A před nimi stará babizna, shrbená a bubnující v nekonečném rytmu na nafouknutý, napnutý žaludek mrtvoly. Křečovitě stažená ústa mrtvého musela být násilím rozevřena a nejspíš i zachycena pomocí vzpříčené kosti v rozevřené poloze, aby z nich mohl vycházet zvuk. Zvuk úderů dlaní na žaludek se pak šířil jícnem a seschlým hltanem, až nakonec vyšel ven, naplno zesílený z mrtvého hrdla.

Norman to všechno na okamžik takřka slyšel. Pak si uvědomil, že svůj vlastní rytmus má i déšť. A kromě něj také kroky, které –

Přítomnost oněch kroků ve skutečnosti postřehl, aniž by je musel doopravdy slyšet. Znal je už tak dlouho, že je jeho smysly podvědomě zaznamenaly, kdykoli matka vstoupila do pokoje. Nemusel ani zvednout pohled, aby věděl, že je zde.

Ani se na ni *nepodíval* a místo toho předstíral, že si dál čte. Matka až dosud spala ve svém pokoji a on dobře věděl, jak podrážděná dokáže být bezprostředně poté, co se probudí. Nejlepší proto bylo zůstat zticha a doufat, že na ni zase nepadne jedna z těch jejích mizerných nálad.

„Normane, víš, kolik je hodin?“

Povzdechl si a zavřel knihu. Teď už mu bylo jasné, že to s matkou nebude snadné. Již v samotné otázce se skrýval projev nespokojenosti. Matka musela cestou za ním projít kolem velkých pendlovek v hale a stačil jediný pohled na ně, aby zjistila, kolik je hodin.

Nemělo ale smysl dělat z toho velké drama. Norman se proto letmo podíval na hodinky na zápěstí, načež se pousmál. „Něco po páté,“ odtušil. „Ani jsem si neuvědomil, že už máme tolik. Četl jsem si a –“

„Nemyslíš si, že já mám taky oči? Takže vidím, co děláš.“ Nyní stála u okna a hleděla ven do deště. „A kromě toho vidím, co jsi neudělal. Proč jsi venku nerozsvítil poutač, když už se setmělo? A proč nese-díš v kanceláři, kde bys měl být?“

„No, ehm... ono se pak už rozpršelo tak moc, že jsem ani nepředpokládal, že by v takovém počasí mohl někdo vůbec jet kolem.“

„Blbost! Právě v takovém počasí se může objevit host. Spouště lidí se nechce řídit, když takhle leje.“

„Jenomže stejně tak není moc pravděpodobné, že by si to někdo namířil zrovna tudy. Všichni teď jezdí po nové hlavní silnici.“ Norman slyšel, jak se do jeho hlasu vloudila trpkost. Cítil, jak mu stoupá vzhůru hrdlem, až měl její pachut' v ústech. Pokusil se ji polknout, ale bylo příliš pozdě. Muselo to z něj ven. „Říkal jsem ti už tenkrát, jak to dopadne, když jsme předem dostali to echo, že nová hlavní silnice povede jinudy. Tenkrát jsi ještě mohla motel prodat. Ještě předtím, než veřejně oznámili, kudy má vést nový hlavní tah. Za babku jsme mohli koupit jakýkoli jiný pozemek někde blíž u Fairvale. A měli bychom nový motel, nový dům a taky peníze. Jenže ty jsi mě neposlouchala. Nikdy jsi neposlouchala, co říkám. Nemám pravdu? Vždycky se dělá jenom to, co chceš *ty* a co si *ty* myslíš. Je mi z tebe nanic!“

„Vážně, chlapče?“ V matčině hlase zazněla předstíraná vlídnost, jenže on se nenechal oklamat. Rozhodně ne, pokud ho oslovila „chlapče“. Měl čtyřicet, ona mu říkala „chlapče“ a také s ním tak jednala a tím to všechno bylo ještě horší. Kdyby ji jenom nemusel poslouchat! Jenomže musel. Věděl, že musí. Vždycky musel.

„Vážně, chlapče?“ zopakovala matka ještě o něco vlídněji. „Tak tobě je ze mě nanic? No, já si to nemyslím. Takhle to není, chlapče. Ze mě ti nanic není. Tobě se dělá špatně ze *sebe samotného*.“

Což je skutečný důvod, proč pořád dřepíš tady u téhle silnice. Není to tak, Normane? Protože pravda je, že ty nemáš ani trochu kuráže. *Nikdy* jsi ji neměl. Nebo se pletu, chlapče?

Vždycky ti chyběla kuráž na to, abys odešel z domu. *Nikdy* jsi neměl na to, abys odešel a našel si práci nebo se dal k armádě. A ani na to, aby sis našel nějakou dívku –“

„Ty bys mi to nikdy nedovolila!“

„To je pravda, Normane. Nedovolila bych ti to. Jenže kdybys byl aspoň zpola chlap, našel by sis způsob, jak to udělat.“

Chtělo se mu na ni zakřičet, že nemá pravdu, ale nedokázal to. Protože totéž, co mu říkala ona, si v duchu říkával i on. Znovu a znovu. Po celé ty roky. Byla to pravda. Matka mu neustále rozkazovala, co má dělat, jenomže to přece neznamenal, že ji musel poslouchat. Matky se někdy chovají vůči dětem přehnaně majetnický, ale ne všechny děti dovolí, aby si je mohly skutečně takhle přivlastnit. Našel by jistě i jiné vdovy a jiné jediné syny a nedalo se říct, že by všichni ti ostatní uvízli ve stejném vztahu jako on s matkou. Byla to stejně tak jeho chyba jako její. Protože neměl ani trochu kuráže.

„Mohl jsi tehdy trvat na svém,“ pokračovala matka. „Mohl ses porozhlédnout a najít nové místo. Mohl jsi vyvěsit ceduli, že tady tohle je na prodej. Ale to ty ne. Jediné, na co ses zmohl ty, bylo, že jsi skučel. A já vím proč. Ty mě nikdy ani na okamžik nedokážeš oklamat. Bylo to proto, že ses ve skutečnosti nikam stěhovat *nechtěl*. Nikdy jsi *nechtěl* tohle místo opustit. A nikdy odtud ani nebudeš chtít pryč. Ty odtud nedokážeš odejít, nemám pravdu? Stejně jako nedokážeš ani dospět.“

Nebyl schopen se na ni byt' jen podívat. Nikdy, když říkala takové věci, to nedokázal. A nebylo zde ani nic jiného, na co by chtěl právě teď pohlédnout. Lampa s ozdobným stínítkem, starý masivní čalouněný nábytek, všechny ty známé věci v pokoji, to všechno v něm najednou probouzelo nenávist. Právě proto, že to tak dobře znal. Připadalo mu to jako vybavení vězeňské cely. Zadíval se raději ven z okna, ale ani to nebylo k ničemu. Kromě větru, deště a tmy tam nic nebylo. Věděl dobře, že *odtud* pro něj není úniku. Neměl, kam by z tohoto místa utekl. Kam by prchl před pulzujícím hlasem, který mu právě teď bubnoval do uší, jako kdyby to byl zvuk vydávaný rukama bušícíma do vysušené mrtvoly z jeho knihy. Jako buben mrtvých.

Nahrbil se nad knihou a pokusil se soustředit oči na stránku. Možná kdyby ji dokázal ignorovat a kdyby předstíral klid...

Jenomže to nefungovalo.

„Podívej se na sebe!“ nedala se zastavit. (*Buben dělal dál své bum-bum-bum a jeho zvuk vylétal ze znetvořených úst.*) „Já vím, proč ses ani nenamáhal rozsvítit poutač. A vím, proč jsi ani nešel dolů do motelu, abys otevřel kancelář. Není pravda, že jsi na to zapomněl. To všechno je proto, že nechceš, aby sem někdo *přijel*. Ty doufáš, že sem nikdo *nepřijede*.“

„Tak dobře!“ zamumlal. „Přiznávám. Nenávidím to, že musím vést tenhle motel. A vždycky jsem to nenáviděl.“

„Ve skutečnosti je za tím víc, chlapče.“ (*Už zase to tady bylo. „Chlapče, chlapče, chlapče!“ opakovalo bubnování vycházející z mrtvých úst.*) „Ty nenávidíš lidi. Protože ty se jich ve skutečnosti bojíš, nebo to tak není? Vždycky ses jich bál. Od doby, kdy jsi byl ještě malý fakan. Raději ses schoulil v křesle pod lampou a četl si. Dělal jsi to tak před třiceti lety, a děláš to dodnes. Schováváš se za deskami knížek.“

„Existují i horší věci, které bych mohl dělat. Ty sama jsi mi to tvrdila. Aspoň jsem nechodil nikam ven a nedostal se do žádného maléru. Není lepší místo toho zušlechtovat ducha?“

„Zušlechtovat ducha? Cha!“ Teď už doslova cítil, jak před ním matka stojí a hledí na něj. „Ty tomu říkáš zušlechtování? Mě neoklameš, chlapče. Ani na minutu. Nic takového jsi nikdy nedokázal. To není, jako kdybys četl Bibli nebo se snažil vzdělávat. Já dobře znám ty věci, jaké čteš ty. Brak. Horší než nějaký škvár!“

„Tohle je náhodou o dějinách incké civilizace a –“

„No to se vsadím. A vsadím se taky, že je to plně nechutností o těch špinavých primitivech. Jako v té knížce o jižních mořích. Ach tak, tebe ani nenapadlo, že bych o *té* knize mohla vědět, že? Schovával sis ji nahoře, u sebe v pokoji, jako všechno ostatní, jako všechny ty obscénnosti, které sis četl –“

„Na psychologii není nic obscénního, matko!“

„On tomu říká psychologie! Co ty víš o psychologii! Nikdy nezapomenu, jak jsi se mnou tehdy mluvil tak sprostě. Nikdy. Když si jen pomyslím na to, že by nějaký syn mohl přijít ke své matce a říkat nahlas takové věci!“

„Já jsem se ti ale jenom pokoušel něco vysvětlit. Šlo o to, čemu se říká oidipovská situace. Myslel jsem si, že kdybychom se oba dva dokázali na tenhle problém podívat rozumně a pokusili se ho pochopit, možná by se všechno mohlo změnit o mnoho k lepšímu.“

„Změnit, chlapče? Nic se nezmění. Můžeš přečíst všechny knihy na světě, ale ty zůstaneš pořád stejný. A já kvůli tomu nepotřebuji poslouchat žádné snůšky nějaké obscenní hatmatilky, abych věděla, kdo jsi. Tohle by poznalo i osmileté dítě. A taky že jim to *došlo*. Všichni tví kamarádi to už dávno věděli. Jaký jsi mamčin chlapeček. Přesně tak ti říkali, a ty jsi ani nic jiného nebyl. Byl jsi to, jsi to a vždycky budeš. Velký, tlustý, přerostlý mamčin chlapeček!“

Dunivý rytmus matčiných slov ho ohlušoval. Cítil ty údery na vlastní hrudi. Odporná pachů v ústech jej dusila. Nebude trvat dlouho a nedokáže se už ubránit pláči. Norman zavrtěl hlavou. Stačilo mu, aby pomyslel na to, že mu stále může něco takového dělat. I teď! Jenomže ona doopravdy mohla. A dělala to. A bude to dělat. Znovu a znovu. Dokud –

„Dokud co?“

Bože. Copak ona mu dokáže číst *myšlenky*?

„Vím, na co myslíš, Normane. Vím o tobě všechno, chlapče. Víc, než by se ti kdy zdálo. A to vím vlastně taky. Vím, o čem sníš. Myslíš na to, že bys mě rád zabil. Je to tak, Normane? Jenže ty to nedokážeš. Protože ty nemáš kuráž. Já jsem ta, která tady má sílu. Vždycky jsem ji měla. Dost za nás oba. Proto se mě nikdy nezbavíš, i kdybys doopravdy chtěl.“

Ale jistě, tam hluboko uvnitř své mysli to ani *nechceš*. Ty mne potřebuješ, chlapče. Je to pravda, nebo ne?“

Norman se pomalu postavil. Neodvažoval se věřit si natolik, aby se obrátil a pohlédl matce do tvá-

ře. Ještě ne. Nejprve musel přikázat sám sobě, aby se uklidnil. Aby se velice, opravdu velice uklidnil. Aby nemyslel na to, co matka říká. *Zkus se tomu postavit. Pokus se uvědomovat si, že je to stará žena, která to nemá v hlavě úplně v pořádku. Pokud ji budeš takhle poslouchat, skončíš tak, že to nebudeš mít v hlavě úplně v pořádku ani ty. Přikaz jí, aby se vrátila do svého pokoje a lehla si. Tam patří.*

A měla by to raději udělat rychle, protože pokud tak neučiní, tak ty už ji tentokrát uškrteš třeba právě tou antahkaranou, citovým poutem, které vás dva tak svazuje.

Začal se otáčet. Jeho ústa se pohybovala, jak si připravoval slova, která chtěl vyřknout, když v tu chvíli se rozezněl bzučák.

Signál. Oznamoval, že kdosi přijel k motelu a zvoní na službu.

Aniž by se namáhal otočit za matkou, Norman vstal a zamířil do chodby. Tam vzal z věšáku plášť do deště a vyšel ven do tmy.

2

UŽ NĚKOLIK MINUT vytrvale přšelo, než si toho Mary všimla a zapnula stěrače. Současně rozsvítila světla, neboť jako by se také najednou rychle zešeřilo a cesta před ní se proměnila v nejasnou šmouhu mezi stromy tyčícími se do výše.

Stromy? Nevzpomínala si, že by zde, když tudy naposledy jela, nějaké stromy byly. Jistě. Bylo to minulé léto a tehdy mířila do Fairvale za jasného dne. Dokonale bdělá a odpočatá. Zatímco nyní ji zmáhala únava po osmnácti hodinách nepřetržitého řízení. Paměť jí ale stále sloužila a ona cítila, že cosi není v pořádku.

Kéž bych si vzpomněla – to byla ta slova, která v ní spustila ten pocit. A teď už si skutečně vybavovala, byť jen matně, jak před zhruba půlhodinou váhala, když dojela na rozcestí. Tam se to stalo. Tehdy špatně odbočila a nyní se ocitla zde. Bůhvíckde. S deštěm, který se spustil, a obklopena černočernou tmou tam venku –

No tak se seber! Okamžitě! Na paniku nemáš nárok. A tu nejhorší část už máš vlastně za sebou.

To byla pravda, přisvědčila sama sobě. To nejhorší už bylo za ní. To nejtěžší zvládla včera, když ukradla ty peníze.

Stála tam, v kanceláři pana Loweryho, když starý Tommy Cassidy vytáhl velký zelený svazek bankovek a položil ho na stůl. Šestatřicet bankovek vydaných federální bankou s portrétem toho tlustého, co vypadá jako hokynář. A pak ještě osm dalších s tváří funebráka. Jenže ten hokynář byl ve skutečnosti Grover Cleveland a funebrák zase William McKinley. A šestatřicet tisícovek a osm pětistovek dávalo dohromady čtyřicet tisíc dolarů.

Tommy Cassidy je úplně jakoby nic položil na stůl. Bezstarostně je rozprostřel jako vějíř, načež oznámil, že tedy uzavírá smlouvu a kupuje dům coby svatební dar pro svoji dceru.

Pan Lowery předstíral naprosto stejnou nenucenost, zatímco podepisoval poslední dokumenty. Jakmile ale starý Tommy Cassidy odešel, ovládlo pana Loweryho vzrušení. Shrábl peníze, vložil je do velké hnědé manilové obálky a zalepil ji. Mary si všimla, jak se mu třesou ruce.

„Tady to máte,“ řekl a podal peníze Mary. „Odnes te to do banky. Už jsou skoro čtyři, ale jsem si jistý, že Gilbert vás to ještě nechá uložit.“ Odmlčel se a upřeně se na ni zadíval. „Co je vám, slečno Craneová? Necítíte se snad dobře?“

Možná si všiml toho, jak se chvějí její ruce, když držela obálku. Ale na tom nezáleželo. Věděla, co mu odpoví, ale stejně ji překvapilo, když slyšela, že to skutečně říká.

„Myslím, že mám jednu z těch svých migrén, pane Lowery. Vlastně jsem vás chtěla právě požádat, jestli by vám nevadilo, když si vezmu na zbytek odpoledne volno. Teď už musíme stejně čekat na poštu a zbytek formalit tak můžeme vyřizovat až v pondělí.“

Pan Lowery se na ni usmál. Měl dobrou náladu. A proč by ji také neměl mít? Pět procent ze čtyřiceti

tisíc dolarů dělalo dva tisíce dolarů. Mohl si dovolit velkorysost.

„Ale samozřejmě, slečno Craneová. Jenom uložte ty peníze a pak běžte domů. Mám vás tam odvézt?“

„Ne, to je v pořádku. Zvládnu to. Jenom si trochu odpočinu –“

„Výborně. Takže na viděnou v pondělí. Hlavně se šetřete. Jak vždycky říkám.“

Nic podobného ovšem nikdy neřikal ani náhodou. Lowery by se byl ochoten uštvat k smrti, jen aby vydělal dolar navíc. A své zaměstnance by klidně zabil pro padesát centů.

Ale Mary Craneová se na něj sladce usmála, načež odešla z jeho kanceláře a současně i z jeho života. S sebou si vzala čtyřicet tisíc dolarů.

Taková šance se člověku nenaskytne každý den. A když na to přijde, hodně lidí podle všeho nepotká vůbec nikdy.

Mary Craneová čekala na tu svou více než sedmadvacet let.

O možnost jít studovat na univerzitu přišla v sedmnácti, když jejího tátu srazilo auto. Místo toho chodila rok na obchodní akademii a pak se už plně soustředila na to, aby podporovala matku a mladší sestru Lilu.

O možnost vdát se přišla ve dvaadvaceti, když Dalea Beltera povolali na vojnu. Netrvalo dlouho, a převedeli ho na Havaj a on se zanedlouho začal v dopisech zmiňovat o jakési dívce. Pak už dopisy přestaly chodit úplně. Když nakonec dostala svatební oznámení, bylo jí to už vlastně jedno.

Kromě toho byla v té době už maminka hodně nemocná. Trvalo tři roky, než zemřela. Lila už sice dokončila střední školu, ale Mary trvala na tom, že musí jít děj se co děj na univerzitu. To ale znamenalo, že musela nést všechny náklady sama. Kromě toho, že

den proseděla v práci v Loweryově realitní kanceláři a půlku noci pak probděla u lůžka matky, jí na nic jiného nezbýval čas.

Dokonce neměla čas ani na to, aby si uvědomila, jak kolem ní *ubíhá* čas. Nakonec ale matka dostala poslední záchvat mrtvice a bylo třeba zajistit pohřeb. Také Lila se už vrátila ze školy, snažila se najít si místo, a Mary Craneová se konečně mohla podívat ve velkém zrcadle sama na sebe. Uviděla, jak na ni hledí vyčerpaná, křečovitě stažená tvář. Tehdy po tom zrcadle čímsi mrštila a ono se rozlétlo na tisíc kousků. Ona ale věděla, že se stalo ještě cosi jiného, neboť na stejných tisících kousků se roztránila i ona sama.

Lila se tehdy chovala skvěle a také pan Lowery pomohl, když dohlédl na to, aby se ihned prodal jejich dům. Když byl prodej nemovitosti dokončen, zůstaly jim ještě zhruba dva tisíce dolarů v hotovosti. Lila sehnala práci v prodejně s gramofonovými deskami v centru města a obě se společně nastěhovaly do malého bytu.

„A teď si ty uděláš prázdniny,“ oznámila jí Lila. „Opravdové volno. Ne! O tom se nebudeme vůbec dohadovat! Ty jsi se osm let starala, aby tahle rodina nějak fungovala, a teď je načase, aby sis odpočinula. Chci, abys někam vyrazila. Třeba na nějakou prázdninovou plavbu.“

A tak se Mary nalodila na loď *S. S. Caledonia* a přibližně po týdnů v karibských vodách se vyčerpaná, křečovitě stažená tvář ze zrcadla v její kajutě vytratila. Zase vypadala jako mladá dívka (no dobře, tak určitě ne jako taková, která má den po dvaadvacátých narozeninách, připustila sama pro sebe) a rovněž, což bylo ještě důležitější, jako mladá dívka, která se dokáže zamilovat.

Ne, tohle nebylo žádné divoké vzdušné citů, jako když se tenkrát setkala s Dalem Belterem. Nebyl to dokonce ani onen stereotyp spojený s měsícem zrcadlícím se na hladině, jenž bývá často spojován s plavbami v tropických mořích.

Sam Loomis byl o dobrých deset let starší než kdysi Dale Belter a také o hodně klidnější. Ona jej ale milovala. Vypadalo to jako první opravdová šance, dokud jí ovšem Sam nevysvětlil několik věcí.

„Vlastně se tady plavím tak trochu omylem, dalo by se říct,“ sdělil jí. „Jde vlastně o to moje železářství...“

A pak jí to všechno vyklopil.

Bylo nebylo jedno železářství v malém městečku Fairvale nacházejícím se na severu země, v němž Sam pracoval pro svého otce s vyhlídkou, že jednou celou firmu zdědí. Když pak otec před rokem zemřel, sdělili účetní jeho synovi několik špatných zpráv.

Sam zdědil obchod, to ano, ale k němu rovněž dvacet tisíc dolarů dluhů navrch. Na domě visela hypotéka, na zařízení další a ještě jedna byla dokonce i na otcově pojistce. Samův otec nikdy neřekl synovi o své malé boční investici – neboli sázení na koníčky. Jenže to na věci nic neměnilo. Existovaly pouze dvě možnosti. Buď vyhlásit bankrot, nebo se pokusit ze všech dluhů vyhrabat.

Sam Loomis zvolil druhou možnost. „Je to dobrá firma,“ vysvětloval Mary. „Nikdy nevydělám jmění, ale pokud to rozumně povedu, dá se každý rok dosáhnout zisku osm, možná deset tisíc dolarů. A jestliže se mi podaří chytit se se zemědělskou technikou, třeba i ještě o něco víc. Vyplatí se to už ve chvíli, pokud se člověk dostane přes čtyři tisíce. Myslím, že mi stačí ještě tak další dva roky, a budu bez dluhů.“

„Já to ale nechápu... Pokud jsi v podobných dlužích, jak si můžeš dovolit vyrazit na takovou plavbu?“

Sam se na ni vesele ušklíbl. „Vyhrál jsem ji v soutěži. Na mou duši. V soutěži pro prodejce sponzorované jedním z výrobců zemědělských strojů. Vůbec mi nešlo o to, abych vyhrál nějakou plavbu. Jenom jsem se snažil, abych mohl vyplatit věřitele. Ale pak mi řekli, že jsem získal ve svém regionu první cenu.

Snažil jsem se s nimi domluvit, aby mi místo toho dali hotovost, ale na to nepřistoupili. Plavba, nebo nic. Takže fajn, tenhle měsíc je stejně okurková sezóna a mám spolehlivého prodavače, který pro mě pracuje. Takže jsem si řekl, že bych si mohl udělat dovolenou. No a tak jsem tady. A jsi tady i *ty*.“ Vesele se ušklíbl, ale pak povzdechl. „Kéž by to mohly být naše líbánky.“

„Same, a proč by *nemohly*? Já to myslím tak, že –“

Jenže on zase povzdechl a zavrtěl hlavou. „Budeme muset počkat. Může to trvat ještě tak dva nebo tři roky, než všechno splatím.“

„Já ale nechci čekat! Peníze jsou mi ukradené. Můžu odejít ze zaměstnání a pracovat u tebe v obchodě –“

„A taky tam spát, jako to dělám já?“ Znovu se pokusil o úsměv, ale tentokrát už z toho byl jen ten povzdech. „Přesně tak to je. Provizorně jsem si vzadu zařídil jednu místnost. Většinou žiju na fazolích. Lidi říkají, že už jsem jako lunt.“

„V čem je ale problém?“ zeptala se Mary. „Myslím tím, že pokud to vedeš tak skromně, může to trvat rok, možná o něco déle, než splatíš dluhy. A mezitím –“

„Mezitím musím žít ve Fairvale. Je to hezké město, ale současně i malé. Všichni si tam vidí navzájem do talíře. Pokud se snažím, mám jejich respekt. Chodí za mnou a dávají mi vydělat. Všichni vědí, v jaké jsem situaci, a oceňují, jak se z toho snažím vyhrabat. Táta měl dobrou pověst. Bez ohledu na to, jak to všechno dopadlo. A já si ji chci udržet taky. Pro sebe

i pro firmu. A pro nás, v budoucnu. Teď je to ještě důležitější než kdykoli jindy. Nechápeš to?“

„Budoucnost,“ povzddechla Mary. „Dva nebo tři roky, tak jsi to říkal?“

„Mrzí mě to. Ale až se vezmeme, chci, abychom měli slušný dům. Pěkné věci. A to stojí peníze. Nebo potřebuješ aspoň úvěr. Momentálně odkládám platby dodavatelům až na doraz. A oni jsou ochotní se mnou jednat, pokud vidí, že všechny peníze dávám do toho, abych jim dokázal splácet, co dlužím. Není to snadné a není to ani příjemné. Ale já vím, co chci, a s ničím méně se ani nespokojím. Takže budeš muset mít trpělivost, zlato...“

A tak byla Mary trpělivá. Ovšem až od chvíle, než zjistila, že žádné další přesvědčování – slovní ani tělesné – nezmění Samův názor.

Taková byla situace, když plavba skončila. A stejná zůstala i po více než roce. Mary za ním zajela loni v létě na návštěvu. Viděla Samovo městečko, obchod i čerstvá čísla v účetní knize, která ukazovala, že Sam splatil dalších pět tisíc dolarů. „Už zbývá jen jedenáct tisíc,“ oznámil jí hrdě. „Už jenom dva roky. Možná i o něco méně.“

Dva roky. Za dva roky by jí bylo devětadvacet. Nemohla si ale dovolit se všim praštit, ztropit mu scénu a hrdě se na něj vykašlat jako nějaká dvacítká. Věděla, že na ni už v životě mnoho dalších Samů Loomisů nečeká. A tak se usmála, přikývla a odjela zpátky do Loweryho realitní kanceláře.

Vrátila se do práce a sledovala, jak si starý pan Lowery bere svých stabilních pět procent z každého prodeje. Sledovala, jak skupuje riskantní hypotéky a také domy zabavené kvůli nespláceným hypotékám. Sledovala, jak bleskově předkládá zoufalým prodávajícím mazané a na ostří nože jdoucí nabídky, načež

sklízí tučný zisk z rychlých a snadných prodejů. Lidé neustále kupovali i prodávali a Lowery nedělal nic jiného, než že stál uprostřed mezi nimi a inkasoval procenta jen za to, že svedl prodávající a kupující k sobě. Nenabízel jim žádnou skutečnou službu, která by ospravedlnila jeho existenci. A přesto byl bohatý. Jemu by netrvalo dva roky, aby vydělal peníze na uhrazení dluhu ve výši jedenácti tisíc dolarů. Tolik občas získal za dva měsíce.

Mary ho nenáviděla. A nenáviděla i mnoho kupujících a prodávajících, s nimiž pan Lowery obchodoval, protože ti byli rovněž bohatí. Onen Tommy Cassidy byl jedním z nejhorších. Velký podnikatel se spoustou prachů z ropných vrtů. Nemusel ani pohnout prstem, ale neustále se ohlížel po realitách. Dokázal vycítit, kdykoli někdo něco chtěl nebo měl z něčeho strach. Levně kupoval a draze prodával a neunikla mu jediná možnost, jak vyždímat byt' jen dolar navíc.

Vůbec nepřemýšlel, když položil na stůl čtyřicet tisíc dolarů v hotovosti, aby koupil dceři dům jako svatební dar.

Neuvažoval o tom ani o trochu déle, než když jednoho odpoledne před šesti měsíci položil na stůl stodolarovou bankovku a nabídl Mary Craneové, aby si s ním udělala o víkendu „malý výlet“ do Dallasu.

Všechno se to odehrálo tak rychle a s tak nenuceným úsměvem, že Mary neměla ani čas, aby se rozčílila. Pak do místnosti vešel pan Lowery a tím celá záležitost skončila. Ona sama za to Cassidymu nikdy nevyndala, veřejně ani v soukromí, a on už nabídku nikdy neopakoval. Nezapomněla na to však. Nedokázala zapomenout na úsměv vlhkých rtů v jeho tučné staré tváři.

A nikdy nezapomněla na to, že tenhle svět je majetkem právě takových Tommyů Cassidyů. Jsou to oni,

komu patří vše a kdo určuje ceny. Čtyřicet tisíc dolarů pro dceru na svatební dar. Sto dolarů pohozených jako nic na stůl za právo pronajmout si na tři dny tělo Mary Craneové.

A tak jsem sebrala čtyřicet tisíc dolarů a –

Bylo to jako v jednom starém vtipu, jenže tohle nebyl žádný vtip. Ona ty peníze opravdu vzala. Kdesi v podvědomí musela o podobné šanci snít už hodně dlouho. Protože nyní jí připadalo, že všechno do sebe hezky zapadá, jako kdyby se jednalo o součást předem promyšleného plánu.

Byl pátek odpoledne. Dalšího dne budou banky zavřené, což znamenalo, že Lowery má šanci zjistit, co udělala, teprve v pondělí, až se neukáže v kanceláři.

A všechno bylo ještě o to lepší, že Lila odjela brzy ráno do Dallasu. V současnosti se již starala o všechny nákupy pro obchod s gramofonovými deskami a vrátit se měla rovněž až v pondělí.

Mary zamířila rovnou do bytu a dala se do balení. Nebrala si všechno. Jenom nejlepší šaty do jednoho kufru a věci na noc do malé tašky. S Lilou měly v prázdné sklenici od pleťového krému schovaných tři sta šedesát dolarů, ale těch se ani nedotkla. Lila je bude potřebovat, pokud si bude chtít udržet sama tenhle byt. Mary si v duchu přála, aby mohla sestře nechat nějaký vzkaz, ale neodvážila se. Věděla, že to pro Lilu bude těžké, ale nedokázala s tím nic udělat. Možná později na něco přijde.

Mary opustila byt kolem sedmé. O hodinu později se zastavila na okraji předměstí a dala si večeři. Pak projela pod poutačem s nápisem NEJLEPŠÍ OJETI-NY a vyměnila svůj sedan za kupé. Na této transakci prodělala a o ještě větší částku přišla následujícího rána, když vše zopakovala znovu v městečku vzdáleném čtyři sta mil dál na sever. Kolem poledne, když

provedla opětovně další výměnu, zjistila, že má třicet dolarů v hotovosti a sedí v otlučené staré káře s po-
mačkaným levým předním blatníkem. Cítila se však
spokojená. Podstatné bylo provést sérii rychlých vý-
měn vozů, aby za sebou zametla stopu a skončila
v nějaké kraksně, která ji dokáže dovézt do Fairvalu.
Až se tam ocitne, může zajet ještě o kousek dál na se-
ver, snad až do Springfieldu, kde prodá poslední vůz
pod svým jménem. Jak by se pak mohly úřady dově-
dět něco o manželce jistého Sama Loomise, žijícího
ve sto mil vzdáleném městečku?

Neboť ona měla v úmyslu stát se paní Loomisovou,
a to rychle. Plánovala, že na Sama vyrukuje s histor-
kou o dědictví. Ne snad celých čtyřiceti tisíc dolarů.
To by byla příliš velká suma a vyžadovalo by to až
moc vysvětlování. Možná by ale mohla tvrdit, že se
jednalo o patnáct tisíc. A řekla by mu také, že Lila do-
stala stejnou částku, načež obratem odešla ze zaměst-
nání a odjela do Evropy. To by vysvětlovalo, proč ne-
má smysl zvat ji na svatbu.

Možná se Sam bude cukat, aby si od ní vzal peníze,
a jistě kolem toho bude spousta ošemetných otázek,
na něž se bude špatně odpovídat. Ona to ale zvládne.
Bude muset. A rychle se vezmou. To je důležité. Pak
bude mít jeho jméno. Bude paní Loomisovou, man-
želkou majitele železářství v městečku vzdáleném
osm set mil od Loweryho realitní kanceláře.

V Loweryho realitní kanceláři neměl o Samově
existenci nikdo ani tušení. Samozřejmě že půjdou
za Lilou a jí to pravděpodobně hned dojde. Jenže Lila
nic neřekne. Nepoví nic, dokud nejdříve nekontaktuje
Mary.

Až ta chvíle nastane, bude muset být Mary připra-
vena sestru zvládnout. Přimět ji, aby i nadále mlčela
před Samem i úřady. Což by nemělo být příliš obtíž-

né. Lila jí dlužila za příliš mnoho. Za všechny ty roky, které Mary pracovala, aby ji mohla poslat na školu. Možná dá sestře i část ze zbývajících pětadvaceti tisíc dolarů. Ona si je možná nevezme, ale nějaké řešení se najde. Tak daleko dopředu Mary neplánovala. Až ten okamžik nastane, bude však mít odpověď jistě po ruce.

Právě nyní ale bylo třeba dělat věci postupně, hezky jednu po druhé. A prvním krokem bylo dostat se do Fairvale. Na mapě to bylo jen deset centimetrů. Deset bezvýznamných centimetrů červené čáry vedoucí od jednoho puntíku k druhému. Aby se ale dostala až sem, vyžadovalo to osmnáct hodin. Osmnáct hodin nekonečného natřásání, osmnáct hodin, po něž oči upřeně hleděly a mžouraly do záře reflektorů a do odlesků slunečního světla. Osmnáct hodin zkroucená na sedadle, osmnáct hodin boje se silnicí, s volantem a strašným vyčerpáním.

A teď ještě přejela odbočku a začalo pršet. Snesla se noc a ona se ztratila na neznámé cestě.

Mary letmo pohlédla do zpětného zrcátka a zahlédla v něm nejasný odraz vlastní tváře. Tmavé vlasy a pravidelné rysy se zdály stále povědomé. Úsměv však již stačil vymizet a plné rty se stáhly do přísné linky. Kde už jenom viděla tuhle vyčerpanou, křečovitě staženou tvář?

V zrcadle po matčině smrti, když ses zhroutila –

A to si teď o sobě myslela, jak je klidná, jak je v pohodě a jak je vyrovnaná. Necítila žádný strach, lítost ani pocit viny. Jenže zrcadlo nelže. A nyní jí říkalo pravdu.

Říkalo jí, bez jediného slova, *zastav. Nemůžeš se doplahočít do Samovy náruče a vypadat takhle. Nemůžeš se přiřítit z noci s tváří a šaty, jež jasně vypovídají o spěšném útěku. Jistě, ta tvoje historka je o tom,*